

KRISTIANSAND KOMMUNE

BARN OG UNGES REPRESENTANT
Serviceboks 417
4604 KRISTIANSAND

RITA GALTELAND
kan treffes hele uken
på skoleetaten,
Rådhusgaten 16
tlf: 38 10 28 13
faks: 38 07 52 35
e-post:
rita.galteland@kristiansand.kommune.no

Kristiansand, 28. november 03

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

AD. NOU 2003:14 (Bedre kommunal og regional planlegging etter plan- og bygningsloven)

Jeg viser til planlovutvalgets utredning med lovforslag som jeg mottok fra Kristiansand kommune september 2003.

Hundrevis av uttalelser vil nå i desember finne veien inn til Miljøverndepartementet. Mange har mye på hjertet, når et så omfangsrikt dokument presenteres for offentligheten. Når kommunene skal gjøre sine prioriteringer i forhold til hva de skal gi innspill til, vil sannsynligvis svært få drøfte den lovparagrafen som berører barnerepresentantens rolle i en planprosess.

Jeg har vært barnerepresentant i kommunen vår i 6 år. De tre siste i full stilling. Av den grunn ønsker jeg å gi planlovutvalget tilbakemelding på utvalgets forslag til §1-7, tredje ledd som omhandler medvirkning og barnerepresentanten.

Paragrafen har følgende ordlyd:

" Kommunen har et særlig ansvar for å sikre aktiv medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge. Grupper og interesser som ikke er i stand til å delta direkte, skal sikres gode muligheter for medvirkning på en annen måte. Kommunestyret skal også oppnevne en representant med særlig ansvar for å stimulere og organisere barn og unges medvirkning og på annen måte ivareta deres interesser i planleggingen".

De første to setningene pålegger kommunen hovedansvaret for å sikre barn og unge muligheten til aktivt å engasjere seg i saker de berøres av, har ønsket om eller forutsetninger for å delta i. Det blir opp til den enkelte kommune å finne måter å organisere dette på - som imøtekommer lovens krav.

Innspill fra barn og ungdom i en tidlig fase er svært avgjørende for å finne gode løsninger som sikrer barns behov. Jeg har mange års erfaring med at tidlige innspill er forebyggende i forhold til forsinkelser og overraskelser i slutfasen av planarbeidet. Den foreslåtte formuleringen er som musikk i en barnerepresentants ører.

Tredje setning i lovteksten omhandler barnerepresentantens ansvar og rolle i planleggingen.

Jeg forstår formuleringens *første del* dit hen at barnerepresentanten ikke selv skal stå for gjennomføringen av selve medvirkningsprosessene, men skal ha et særlig ansvar for å komme med forslag og påse at kommunen organiserer og legger forholdene til rette slik at barn og unge kan delta. I og med at barnerepresentanten har gode barnefaglige kunnskaper og kjenner godt til de forhold som angår barn og unge - vil representanten i dette arbeidet være en solid pådriver og sentral ressursperson for kommunen. Formuleringens første del i tredje setning er derfor viktig - både for barn og ungdom og for barnerepresentanten.

Kristiansand kommune (75 000 innbyggere) har gjennom mange år vært en foregangskommune, når det gjelder å legge til rette for at barn og ungdom skal få medvirke i den kommunale planleggingen. Kommunen har innarbeidet rutiner som systematisk kobler elevrådene til planarbeidet som foregår i skolens nærmiljø. Barna melder jevnlig tilbake at de synes det er spennende og ikke minst lærerikt å få lov til å delta. Å få lov til å være med på ordentlig og ikke bare "på liksom" gir mange mersmak, god innsikt og erfaring i hvordan demokratiet fungerer. Mange metoder brukes. De unge tegner på kart, ortofoto, tar bilder, skriver opprop, faktaopplysninger, dialoger, meninger, uttalelser, inviterer det faste utvalg for plansaker på befaring og er tilhørere, når saker skal behandles i politiske fora.

I dette arbeidet er barn og ungdom helt avhengige av at det finnes en voksenperson som kan koordinere og se til at kommunen legger forholdene til rette for dem - og som kan følge opp innspillene og tale deres sak overfor planleggerne og politikerne, når planer utarbeides og behandles av det faste utvalg for plansaker.

Gjeldende plan og bygningslov S9-1, tredje ledd sikret dette, fordi paragrafen inneholder ordene "utarbeider og behandler" forslag til planer. Disse ordene sikrer at barnerepresentanten allerede i oppstartsfasen, når et planarbeid blir meldt igangsatt gis mulighet til å komme med innspill. Representanten kan tidlig i planfasen koble barn og unge på den aktuelle planen. Lovens tekst legger til rette for at barnerepresentanten skal følge plansaken videre i de ulike fasene - helt til planen annen gang behandles i det faste utvalg for plansaker.

Forhold som berører barn og unge - og barnas egne innspill - har gjennom barnerepresentantens tildelte rolle i den kommunale planleggingen - en unik mulighet til å bli satt på dagsorden, tatt hensyn til og sikret i planer.

Ordet "utarbeider" inkluderer også medvirkning. Lovens tekst er ikke utfyllende, men må forstås dit hen at "planer" i tillegg innebærer de byggesaker hvor barnas interesser blir berørt. Dette fremgår av formålet med rikspolitiske retningslinjer - RPR for barn og unge.

Forslag til ny lovtekst, tredje ledd, siste del av siste setning kobler **barnerepresentanten fra selve planprosessen**. Ordene "*...og på annen måte ivareta deres interesser i planleggingen*" er en svært upresis og lite forpliktende formulering.

Barnerepresentantens rollen som barnas talerør og "vaktbikkje" overfor kommunen blir en saga blott, hvis dette blir den endelige lovteksten.

Dersom planlovutvalget virkelig ønsker at barnas innspill og gode løsninger som imøtekommer deres behov - skal ivaretas og vektlegges i planleggingen, må de to små ordene "utarbeider og behandler" tas inn i den nye lovteksten.

Innholdet i ordene sikrer at kommunen må ta med barnerepresentanten i planprosessen. Representanten vil være et viktig talerør for barnas interesser og kan tidlig gi barnefaglige merknader. Når planleggerne har knadd og jobbet fram en plan, vil det være betydelig endringsvegring hos planleggerne i forhold til de innspill som er viktige for barn og unge.

Mange års erfaringer viser at uten denne formuleringen har barn og unges medvirkning ofte blitt fine festtaler som ikke følges opp i det praktiske arbeidet og når planer legges fram for politiske behandling. Av den grunn kom endringer i pbl og RPR, for barn og unge i 1989 (og 1994).

Mitt forslag er derfor at planlovutvalget endrer teksten i §1-7, tredje ledd, slik at en fortsatt sikrer at barnerepresentanten kan tale barnas sak. Ordlyden (skrevet med fet type) kan f.eks være

Kommunestyret skal også oppnevne en representant med særlig ansvar for å stimulere og organisere barn og unges medvirkning og på annen måte ivareta deres interesser når planer utarbeides og behandles.

Jeg gjør oppmerksom på at dagens §9-1 og rikspolitiske retningslinjer (RPR) for å ivareta barn og unges interesser i planleggingen, er en del av den norske tilretteleggingen for å oppfylle forpliktelsene i FNs barnekonvensjon, artikkel 3, som Stortinget ratifiserte 8.januar 1991.

Med hilsen

Rita Galteland

Barn og unges representant

Kopi:

Miljøverndepartementet v/miljøvernministeren

Miljøverndepartementet v/Kari Marie Swensen

Barne- og familiedepartementet v/Tove Andersen

Direktoratet for naturforvaltning v/Tove Hellem

Vedlegg:

En kort sammendrag av barnerepresentantordningen - til orientering for planlovutvalgets medlemmer.